

Fæsteligten hvilede paa saadanne Steder over 1 Td. Hartkorn, uden at det i saa Henseende kunde komme i Betragtning, at et saadant Sted var dannet af Jord, som var fraffilt en tidligere Bondegaard, hvoraf der var blevet en saadan fæstelig Kjerne tilbage, som i Lovgivningen er foreskrevet, enten nu paa Godset i Henhold til Bestemmelserne om Omfordeling eller efter Udstytningslovgivningen; som bemærket er jo det Minimum, som i saa Tilfælde skal opretholdes, større efter Udstytningslovgivningen, men det er ikke det, jeg her kommer ind paa, jeg tager det rettlige Spørgsmaal om Fæsteligt ganske almindeligt; jeg fæster slet ikke særlig Opmærksomheden enten paa Godseier eller anden Eier, jeg tager det Hovedspørgsmaal: Hvorledes skal et saadant Sted over 1 Td. Hartkorn behandles med Hensyn til Fæstetvangen, naar det er givet, at det bestaar af et eller flere Stykker af en eller flere Gaarde, som tidligere vare fæsteligt underkastede, — det er naturligvis Forudsætningen — altsaa ikke selve Hovedstedet, som er blevet tilbage, men et eller flere Stykker af en eller flere Gaarde. Naar vi tænke os en Gaard paa 6—8 Tønder Hartkorn, saa vil det let ses, at der strax eller siden deraf kan dannes flere Steder paa over een Tønde Hartkorn, uden at Lovgivningen behøver paa nogen Maade at tilfidesættes, og Dannelsen af saadanne Steder kan jo endnu mere foregaa, naar vi tænke os givet Bevilling til større Udstykning i det Tilfælde, hvor det er en Bondegaard udenfor et Gods, som udstyffes. Jeg tilstaar som sagt, at for mig har det indtil den seneste Tid staaet som en utvivlsom Sætning, at Fæsteligten ikke uden videre kunde bortfalde for Steder over 1 Td. Hartkorn, dannede af den Jord, der ikke blev tilbage under Stamparellen." Jeg har forst i den sidste Tid bemærket, at Meningerne om dette Punkt vare meget delte imellem Mænd, der have haft med disse Anliggendes Styrelse at gjøre. Jeg har søgt at komme efter, hvorledes dette Forhold har udviklet sig. Jeg kan sige, at saalangt ned i Tiden som til 1861 kan jeg paavise en offentlig Udtalelse fra det Regjeringsdepartement, den Gren af Administrationen, som har at vaage over

Landholovenes Overholdelse; saalange ned som til 10de Septbr. 1861 kan jeg paavise i de offentlige Aktstykker en bestemt Udtalelse fra Ministeriet, stemmende med den Anskuelse, som jeg har anset for den rigtige. Det hedder i Skrivelse fra Indenrigsministeriet til Amtmanden over Odense Amt: „I behagelig Skrivelse af 1ste Septbr. f. A." — altsaa 1860; det er ikke uden Interesse at se, hvorlænge Sagen har ligget i Indenrigsministeriet, den maa altsaa have været meget vel og grundig overveiet, siden den har ligget fra 1ste September 1860 til 10de September 1861; det er naturligvis ikke tilfældigt, det hidrører selvfølgelig ikke fra Forbømmelse, det ville ærede Medlemmer ikke tro, det er aabenbart, at Sagen har været meget vel overveiet — det hedder altsaa: „I behagelig Skrivelse af 1ste September f. A. har Deres Excellence indberettet, at der i Anledning af de af Dem i Begyndelsen af samme Aar foretagne Undersøgelser af Fæsteprotokollerne for Odense Amts Vedkommende er blandt Andet for N. N., N. N. og N. N. Godser opstaaet følgende Spørgsmaal: 1) om en Godseier, naar han ved Fæstelighed har betinget sig Afstaaelse af en Del af en Fæstegaards Tilliggende, navnlig til Afbenyttelse til Huslodder, er berettiget til at bortleie den saaledes reserverede Del til den ny Fæster af samme Gaard eller til en anden Gaardsfæster; 2) om en Godseier er berettiget til at bortleie en paa den nysansorte Maade reserveret Jordlod, naar denne udgjør over 1 Tønde Hartkorn; — det tredje Spørgsmaal behøver jeg ikke at røre ved. Det hedder saa fremdeles i Skrivelsen: „Idet Deres Excellence i denne Anledning har begjært Dem Ministeriets Resolution meddelt, har De med Hensyn til de tvende forstnævnte Spørgsmaal bemærket, at De ikke kan antage, at en slig Overdragelse kan anses stemmende med den gjældende Lovgivning; idet den fra en Fæstegaard reserverede Jord, naar den er anvendes til Huslodder, maa være Fæstetvang undergivne, og at dette saameget mere maa være Tilfældet, naar en saadan Jordlod er ansat til 1 Tønde Hartkorn eller derover"; — den næste Sætning vedkommer ikke dette Spørgsmaal. Nu kommer Indenrigsministeriets Svar: „Ved at